

MỘT SỐ GIẢI PHÁP GÓP PHẦN NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG NGHIÊN CỨU KHOA HỌC CHO SINH VIÊN KHOA GIÁO DỤC CHÍNH TRỊ, TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM – ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN

Nguyễn Thị Thanh Hà, Nguyễn Thị Thu Hiền, Vũ Thúy Hằng, Nguyễn Thị Minh Hiền
Khoa Giáo dục Chính trị, trường ĐHSP-ĐHTN
Email: hantt@tnue.edu.vn

Tóm tắt: Bài báo tập trung vào phân tích thực trạng hoạt động nghiên cứu khoa học (NCKH) của sinh viên khoa Giáo dục Chính trị, trường Đại học Sư phạm – Đại học Thái Nguyên trong những năm gần đây. Dựa trên phương pháp khảo sát, thống kê và phân tích định tính, nghiên cứu chỉ ra các hạn chế trong nhận thức, kỹ năng NCKH của sinh viên. Từ đó, bài báo đề xuất một số giải pháp cụ thể, thiết thực nhằm nâng cao chất lượng NCKH, góp phần hình thành năng lực học thuật và phát triển phẩm chất nghề nghiệp cho sinh viên sư phạm trong bối cảnh đổi mới giáo dục hiện nay.

Từ khóa: nâng cao, nghiên cứu khoa học, khoa giáo dục chính trị.

SOME SOLUTIONS TO ENHANCE THE QUALITY OF SCIENTIFIC RESEARCH FOR STUDENTS OF THE FACULTY OF POLITICAL EDUCATION, THAI NGUYEN UNIVERSITY OF EDUCATION – THAI NGUYEN UNIVERSITY

Nguyen Thi Thanh Ha, Nguyen Thi Thu Hien, Vu Thuy Hang, Nguyen Thi Minh Hien
Faculty of Political Education, University of Education – Thai Nguyen University
Email: hantt@tnue.edu.vn

Abstract: This paper focuses on analyzing the current state of scientific research activities among students of the Faculty of Political Education, University of Education – Thai Nguyen University in recent years. Based on survey methods, statistics, and qualitative analysis, the study identifies limitations in students' awareness and scientific research skills. From these findings, the paper proposes several specific and practical solutions aimed at improving the quality of scientific research. These solutions contribute to the development of academic competencies and the enhancement of professional qualities for education students in the context of the current educational reform.

Keywords: enhancement, scientific research, Faculty of Political Education.

Nhận bài: 14/05/2025

Phản biện: 19/06/2025

Duyệt đăng: 24/06/2025

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Trong bối cảnh chuyển đổi số và yêu cầu nâng cao chất lượng đào tạo giáo viên, phát triển năng lực nghiên cứu khoa học (NCKH) cho sinh viên ngành Giáo dục Chính trị là nhiệm vụ cấp thiết. Đây không chỉ là tiêu chí quan trọng đánh giá năng lực chuyên môn mà còn là nền tảng để sinh viên trở thành những nhà giáo có tư duy phản biện, sáng tạo và tự chủ. Tuy nhiên, thực tiễn cho thấy, sinh viên ngành này còn gặp nhiều khó khăn trong việc tiếp cận và thực hiện các đề tài NCKH. Bài viết này đề xuất một số giải pháp nhằm góp phần nâng cao năng lực NCKH cho sinh viên khoa Giáo dục Chính trị – Trường Đại học Sư phạm, Đại học Thái Nguyên (ĐHSP-ĐHTN).

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Thực trạng NCKH của sinh viên khoa GDCT, trường ĐHSP- ĐHTN

Khoa Giáo dục Chính trị, trường Đại học Sư phạm, Đại học Thái Nguyên được thành lập từ năm 1995, gắn liền với việc triển khai Nghị định 31/CP của Chính phủ về thành lập Đại học Thái Nguyên. Ngay từ những ngày đầu thành lập, khoa đã xác định rõ nhiệm vụ chính trị: không chỉ đảm

nhiệm việc giảng dạy các môn khoa học Mác - Lênin cho sinh viên toàn trường, mà còn tổ chức đào tạo sinh viên chuyên ngành Giáo dục chính trị [7]. Bên cạnh việc chú trọng giáo dục kiến thức chuyên môn, nghiệp vụ sư phạm, Khoa còn đặc biệt chú trọng đến việc bồi dưỡng, phát triển năng lực nghiên cứu khoa học cho sinh viên. Thông qua các hoạt động học thuật như tổ chức seminar, các buổi nói chuyện chuyên đề, hội thảo khoa học sinh viên; hướng dẫn sinh viên thực đề tài nghiên cứu khoa học, đề tài khóa luận tốt nghiệp mang tính ứng dụng gắn lý luận với thực tiễn. Qua đó, khơi dậy và nâng cao tinh thần học thuật, góp phần hình thành tư duy lý luận, phương pháp nghiên cứu và bản lĩnh nghề nghiệp cho người học.

Một số kết quả đạt được trong NCKH của sinh viên khoa GDCT: Trong những năm học gần đây, hoạt động NCKH của sinh viên khoa GDCT, trường ĐHSP – ĐHTN đã đạt được nhiều thành tựu đáng ghi nhận. Những kết quả này không chỉ phản ánh định hướng đúng đắn của Ban lãnh đạo khoa, sự tâm huyết của đội ngũ giảng viên mà còn cho thấy sự trưởng thành trong tư duy học thuật,

khả năng tư duy độc lập và tinh thần trách nhiệm của sinh viên trong quá trình học tập và rèn luyện tại nhà trường.

Năm học 2021–2022, nhóm ba bạn sinh viên lớp GDCT K54 và K55 đã thực hiện thành công đề tài “Tìm hiểu sự tác động của mạng xã hội đến việc học tập của sinh viên trường ĐHSP – ĐHTN” [5, tr.2]. Đề tài được đánh giá loại tốt với nhận định cao về tính thời sự, thiết thực và sự kết hợp liên ngành giữa giáo dục học, xã hội học và truyền thông. Nhóm nghiên cứu đã thể hiện thái độ nghiêm túc, trung thực trong thu thập, xử lý số liệu, khả năng lập luận logic và tinh thần làm việc nhóm hiệu quả. Đây là minh chứng rõ ràng cho việc sinh viên khoa GDCT đang dần làm chủ các kỹ năng cơ bản trong NCKH và phát triển năng lực NCKH độc lập.

Năm học 2022–2023, Khoa đã thực hiện nghiệm thu 6 đề tài NCKH của sinh viên, trong đó có 2 đề tài đạt loại Xuất sắc và 4 đề tài đạt loại Tốt [5, tr.1]. Các chủ đề nghiên cứu không chỉ đa dạng về nội dung với các lĩnh vực như: phương pháp giảng dạy, tư tưởng chính trị, đến các vấn đề văn hóa – xã hội mà còn được đánh giá cao về tính ứng dụng và tính thực tiễn. Những đề tài này góp phần cung cấp giải pháp thiết thực cho công tác giảng dạy môn Giáo dục công dân và các môn khoa học Mác – Lênin ở bậc phổ thông.

Năm học 2023–2024, số lượng đề tài NCKH sinh viên của Khoa đã có sự phát triển cả về số lượng và chất lượng với 8 đề tài, trong đó có 4 đề tài đạt loại Xuất sắc, tập trung vào các vấn đề như: phát triển tư duy phản biện, năng lực giải quyết vấn đề, xây dựng công cụ đánh giá học tập và phát triển ý thức chính trị cho sinh viên [5; tr.02]. Các đề tài này cho thấy sự đầu tư kỹ lưỡng về thiết kế, phân tích số liệu và có tiềm năng công bố trên các tạp chí khoa học, đây là một bước tiến quan trọng trong hoạt động NCKH trong sinh viên.

Thông qua quá trình thực hiện các đề tài, sinh viên đã phát triển rõ rệt các năng lực học thuật như tư duy phản biện, kỹ năng viết và trình bày báo cáo khoa học, đồng thời rèn luyện các phẩm chất đạo đức và kỹ năng mềm như kiên nhẫn, trách nhiệm, trung thực và tinh thần hợp tác. Những biểu hiện này cho thấy sinh viên khoa GDCT không chỉ tiếp cận NCKH như một nhiệm vụ học thuật, mà còn như một phương tiện để phát triển bản thân một cách toàn diện.

Kết quả trên đây khẳng định hoạt động NCKH của sinh viên Khoa GDCT trong các năm gần đây đã có những bước tiến vượt bậc. Không chỉ dừng

lại ở số lượng đề tài tăng lên, mà chất lượng nghiên cứu, tính thực tiễn và tinh thần học thuật của sinh viên cũng ngày càng được củng cố. Đây là tiền đề quan trọng để Khoa tiếp tục nâng cao chất lượng đào tạo, bồi dưỡng đội ngũ sinh viên có năng lực nghiên cứu, sẵn sàng thích ứng với yêu cầu đổi mới giáo dục và xã hội tri thức hiện đại.

Trong hành trình giảng dạy và hướng dẫn nghiên cứu khoa học (NCKH) cho sinh viên khoa Giáo dục Chính trị (GDCT), chúng tôi nhận thấy: mặc dù đã có những thành tích bước đầu đáng ghi nhận, song tỷ lệ sinh viên thực sự đam mê và tự nguyện theo đuổi NCKH vẫn còn khá thấp. Năng lực nghiên cứu của sinh viên còn có hạn chế nhất định, đặc biệt là trong khả năng nhận diện vấn đề khoa học, vận dụng phương pháp nghiên cứu, và sử dụng các công cụ hỗ trợ như công nghệ và trí tuệ nhân tạo (AI).

Thực trạng này đặt ra yêu cầu cấp thiết phải đổi mới cách tiếp cận và thiết kế lại hệ thống hỗ trợ để việc nghiên cứu khoa học trở nên hấp dẫn, thiết thực, và gần gũi với đời sống nghề nghiệp tương lai của sinh viên GDCT. Để khắc phục những hạn chế hiện nay và phát triển bền vững năng lực nghiên cứu khoa học cho sinh viên khoa GDCT, theo chúng tôi cần triển khai đồng bộ nhiều giải pháp từ chương trình đào tạo đến công nghệ hỗ trợ, sự đồng hành của giảng viên và chính sách công nhận kết quả nghiên cứu khoa học của sinh viên. Dưới đây là một số giải pháp mà chúng tôi đề xuất để góp phần nâng cao chất lượng NCKH cho sinh viên khoa GDCT.

2.2. Một số giải pháp trọng tâm để góp phần nâng cao hơn chất lượng NCKH cho sinh viên khoa Giáo dục Chính trị, trường ĐHSP - ĐHTN:

Thứ nhất, tổ chức các học phần tích hợp NCKH trong giảng dạy cho sinh viên

Một trong những giải pháp mang tính chiến lược là tái thiết kế các học phần chuyên ngành (như *Chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, Lịch sử Đảng Cộng sản Việt Nam, Chính trị học, Giáo dục công dân...*) theo hướng “vấn đề hóa”, đồng thời yêu cầu sinh viên tạo ra các sản phẩm học thuật mang tính nghiên cứu như: bài tiểu luận khoa học, bài giảng tích hợp, hoặc đề tài nhóm nhỏ.

Phương pháp “học qua nghiên cứu” cần được đẩy mạnh nhằm chuyển đổi vai trò của sinh viên từ người tiếp nhận sang người kiến tạo tri thức. Việc tiếp cận các vấn đề thực tiễn thông qua khung lý thuyết giúp sinh viên phát triển đồng thời tư duy phản biện, năng lực tổng hợp và khả năng trình bày học thuật.

Thứ hai, ứng dụng khoa học công nghệ – đặc biệt là trí tuệ nhân tạo (AI) vào NCKH của sinh viên.

Trí tuệ nhân tạo đang mở ra những khả năng mới cho NCKH trong giáo dục. Do đó, cần khuyến khích và hướng dẫn sinh viên ứng dụng AI vào từng bước của quá trình nghiên cứu, bao gồm: Gợi ý và tinh chỉnh đề tài nghiên cứu qua công cụ như ChatGPT, Perplexity AI. Thiết kế phiếu khảo sát, bảng hỏi, kịch bản phỏng vấn sử dụng Notion AI hoặc Form Generator. Sơ đồ hóa logic nghiên cứu, phân tích dữ liệu định tính với sự hỗ trợ của AI trực quan như Diagram.net hoặc Obsidian. Quản lý tài liệu, trích dẫn khoa học bằng phần mềm như Zotero hoặc Mendeley.

Bên cạnh đó, nên thành lập các câu lạc bộ nghiên cứu học thuật có sử dụng AI nhằm tạo không gian trải nghiệm, hợp tác và chia sẻ kiến thức giữa sinh viên với nhau và với giảng viên.

Thứ ba, gắn kết hoạt động nghiên cứu với thực tiễn giáo dục và địa phương

Một nghiên cứu có giá trị khi nó gắn với vấn đề thực tiễn giáo dục, nhất là trong bối cảnh đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo. Do vậy, cần định hướng sinh viên tiếp cận các chủ đề mang tính ứng dụng cao như: Giáo dục công dân trong nhà trường phổ thông; Phát triển phẩm chất và năng lực học sinh; Chuyển đổi số trong giảng dạy LLCT; Giáo dục đạo đức – lối sống học sinh trong bối cảnh mạng xã hội.

Đặc biệt, nên kết nối sinh viên với các trường phổ thông nơi thực tập sư phạm, từ đó triển khai các đề tài nghiên cứu hành động nhằm cải thiện hiệu quả dạy học, hình thành thói quen quan sát – phân tích – cải tiến trong nghề dạy học.

Thứ tư, tăng cường vai trò hướng dẫn NCKH của giảng viên

Đội ngũ giảng viên giữ vai trò trung tâm trong việc phát triển năng lực NCKH cho sinh viên. Tuy nhiên, cần chuyển hóa vai trò từ người giao đề tài sang người cố vấn học thuật, đồng hành cùng

sinh viên trong toàn bộ quá trình nghiên cứu: từ hình thành ý tưởng, triển khai phương pháp, xử lý dữ liệu, đến phản biện sản phẩm cuối cùng. Cần xây dựng các nhóm nghiên cứu nhỏ, trong đó giảng viên chủ trì và hướng dẫn 3–5 sinh viên theo hướng chuyên sâu. Đây cũng là dịp để lan tỏa tinh thần học thuật, tăng cường kết nối thầy – trò trong môi trường đại học.

Thứ năm, đổi mới hình thức công nhận và khen thưởng đối với NCKH của sinh viên

Động lực học tập của sinh viên sẽ được nâng cao đáng kể nếu kết quả nghiên cứu được công nhận chính thức trong hệ thống đào tạo. Một số hình thức khuyến khích hiệu quả có thể kể đến: Tổ chức hội nghị sinh viên NCKH cấp khoa, cấp trường định kỳ mỗi học kỳ. Thiết lập bảng xếp hạng NCKH sinh viên, có gắn sao học thuật, bình chọn sản phẩm sáng tạo, và khen thưởng dưới hình thức điểm rèn luyện hoặc học bổng. Cho phép sử dụng đề tài NCKH thay thế một số học phần lý thuyết hoặc làm bài kiểm tra học phần đối với những sinh viên có sản phẩm đạt chuẩn khoa học.

III. KẾT LUẬN

Hoạt động NCKH tại Khoa GDCT đang có bước chuyển mình mạnh mẽ, ngày càng chuyên nghiệp và lan tỏa sâu rộng. Đây không chỉ là minh chứng cho chất lượng đào tạo của khoa, mà còn là nền tảng giúp sinh viên phát triển năng lực nghề nghiệp và học thuật vững chắc trong tương lai. Để góp phần nâng cao chất lượng NCKH cho sinh viên khoa GDCT, trường ĐHSP-ĐHTN, các giải pháp nêu trong bài viết này cần sự phối hợp đồng bộ giữa khoa chuyên môn, giảng viên, sinh viên và nhà trường, trong đó công nghệ và đổi mới tư duy đào tạo là hai trụ cột chính. Nghiên cứu khoa học không còn là sản phẩm của một nhóm sinh viên ưu tú, mà phải trở thành thói quen học tập chuyên nghiệp trong môi trường đào tạo giáo viên thế kỷ 21 – nơi mà người thầy không chỉ dạy học mà còn dẫn dắt tri thức.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Lê Thị Vân Anh & Vũ Thị Châm (2020), Nâng cao năng lực nghiên cứu khoa học của sinh viên hiện nay, *Tạp chí Quản lý giáo dục số 12*, 2020.
2. Lê Thị Tuyết Hạnh, Hoàng Thị Hải Yến (2021), Năng lực NCKH của sinh viên Tiếng Anh tại trường Đại học Vinh, *Tạp chí Khoa học Giáo dục, Số đặc biệt, tháng 5/2021*.
3. Phạm Thị Thu Hoa (2008), Một số yếu tố ảnh hưởng đến việc hình thành và phát triển Kỹ năng nghiên cứu khoa học của sinh viên, *Tạp chí Nghiên cứu con người số 3* (36), 2008
4. Nguyễn Thị Xuân Hương (2016), Thực trạng và biện pháp rèn luyện kỹ năng NCKH cho sinh viên đại học, *Tạp chí Thông tin khoa học & công nghệ Quảng Bình*, số 3/2016.
5. Khoa Giáo dục Chính trị (2022, 2023, 2024), *Báo cáo tổng kết hoạt động NCKH sinh viên khoa GDCT các năm 2022, 2023, 2024*.
6. Nguyễn Xuân Thúc (2012), Kỹ năng nghiên cứu khoa học của sinh viên Đại học Sư phạm Hà Nội, *Tạp chí Tâm lý học số 5* (158), 2012.
7. <https://pole.tnue.edu.vn/lich-su-phat-trien>